

Bankowość centralna a kryzysy ekonomiczne – 1

20 czerwca 2011

„Wierzę, że instytucje bankowe są bardziej niebezpieczne dla naszych wolności niż stacjonujące armie. Gdy Amerykanie pozwolą bankom prywatnym na kontrolę własnej waluty, najpierw przez inflację, potem przez deflację, to banki i korporacje pozbawią ludzi ich własności, aż ich dzieci obudzą się bez domu na kontynencie, który ich ojcowie podbili. Władza banków nad kreacją pieniądza powinna być im odebrana i zwrócona narodowi, któremu się ona właściwie przynależy.” (Thomas Jefferson, trzeci prezydent Stanów Zjednoczonych (1743-1826))

„Jedynie system uniwersalnego pieniądza towarowego (złota), konkurujące banki i bankowość depozytowa ze stuprocentową rezerwą wraz ze ścisłym oddzieleniem funkcjonalnym bankowości kredytowej od depozytowej stanowi sprawiedliwy system monetarny zdolny zapewnić stabilność gospodarczą i przedstawić prawdziwą odpowiedź na obecne monetarystyczne fiasko.” (Hans Hoppe)

By zrozumieć kontekst historyczny współczesnych kryzysów ekonomicznych należy uznać za kluczowy problem „bankowości centralnej” czyli najżywotniejszej, dającej największą władzę i mającą decydujący wpływ na losy narodów, państw, społeczeństw, siły sprawczej kapitalizmu. Poprzez kontrolę podaży pieniądza, kredytu, regulację długu, jest źródłem bogactwa, władzy i umożliwia kontrolowanie rządów i gospodarki.

By uniknąć nieporozumień semantycznych, pojęcie „kapitalizmu”, „wolnego rynku”, w odróżnieniu od tego, co związane jest z wolnością gospodarczą i swobodą wymiany towarów, należy rozumieć tutaj jako „kontrolowanie i zarządzanie zyskiem nielicznych na koszt wielu”.

POWSTANIE NOWOCZESNEJ BANKOWOŚCI

Bankowość centralna nie mogłaby zaistnieć bez podstawowej działalności związanej z funkcją pieniądza.

Przed okresem rewolucji agrarnej późnej epoki kamiennej czyli neolitu mamy do czynienia głównie nie, jak się potocznie uważa, z wymianą barterową, towar za towar (oceniana obecnie za hipotetyczną i bardzo rzadką w historii z powodu małego prawdopodobieństwa), ale raczej z „ekonomią podarków”, gdzie dawanie towarów i świadczenie usług nie było związane z oczekiwaniem zapłaty, lecz bardziej formą „recyprokalnego altruizmu” czy też rodzajem wspólnotowego ubezpieczenia, albo zwykłą koniecznością dzielenia się w samowystarczalnej gospodarce zbieractwa i myślistwa, gdyż udane łowy były rzadkością, ale za to bywały obfite.

Dopiero nadprodukcja rolna coraz wydajniejszej gospodarki Wielkich Cywilizacji Rolniczych wymusiła wynalezienie wygodnego, uniwersalnego środka wymiany.

W historii ludzkości mamy do czynienia kolejno z (hipotetyczną) wymianą barterową towar-towar, ekonomią podarków, transakcjami gotówkowymi, ze stosowaniem pokwitowań transakcji jako pieniądza opartego na długu. Używanie w obrocie jak pieniądza depozytowych kwitów magazynowych, papierów kwitujących depozyty czasowe (oszczędności), zobowiązań kredytowych, to kolejne przykłady wynalazczości finansowej tamtych czasów. Rynek udziałów czyli akcji, jak i giełda towarowa wraz z rynkiem ubezpieczeń uzupełniły bogatą ofertę, jaką Banki serwowały gospodarce.

Bankowość centralna można opisać jako naturalny szczyt piramidy jaką tworzyły wszystkie instytucje bankowe w organicznej strukturze gospodarki, z decydującym (w pewnym sensie nienaturalnym) wpływem WŁADZY, a raczej z jej odwieczną potrzebą pozyskiwania pieniędzy.

Na przestrzeni rozwoju cywilizacji, dopóki zjawiska

gospodarcze zachodziły w obrębie rodziny, plemiona lub innej, bezpośrednio kontaktującej się ze sobą wspólnoty, dopóty wystarczającą formą wymiany była wymiana towarowa, funkcję magazynowania, gromadzenia produkcji w okresie jej nadmiaru spełniały świątynie.

Głównym czynnikiem powodującym konieczność posiadania wygodnego środka płatniczego, łatwo wymiennego, o stabilnej wartości, powszechnie akceptowalnego (durable, portable, and easily divisible) pieniądza jako pośrednika wymiany towarowej, był stale rozrastający się, obejmujący coraz większy obszar geograficzny, wykorzystujący coraz większe zasoby przyrody oraz angażujący coraz więcej aktywnych gospodarczo ludzi, RYNEK.

Przyczynami tej ekspansji były oczywiście zdobycze cywilizacyjne, takie jak:

- rozwój środków transportu,
- ekspansje polityczne cywilizacji bardziej mobilnych,
- specjalizacja w produkcji i usługach,
- wzrost intensywności obrotu handlowego,
- powstanie silnych ośrodków władzy wraz z jej potrzebami finansowymi,
- rozwój nauki i techniki,
- wzrost liczby ludności z nieodłącznym popytem na towary.

Wymiana barterowa lub raczej używanie jednostek pewnych towarów (jak np. szekel jęczmienia w Babilonie) jako miary wartości i środka wymiany, znacznie spowalniała wymianę towarową, co wymusiło zapotrzebowanie na środek będący taką miarą wartości towarów, by był wygodnym do transportu, trwałym oraz by był stabilnym w swej wartości przedmiotem. Warunek ten spełniało np. złoto (Egipt) i srebro (Mezopotamia). Było ono

trwałe (chemicznie), odporne na zniszczenie, występujące w ograniczonym zasobach przez co relatywnie małe jego ilości miały dużą wartość, łatwo dające się formować („kowalne”) w wygodne monety i sztabki. Ponadto jego ilość na rynku wzrastała w miarę proporcjonalnie do rozwoju gospodarczego (pomijając okresy zaburzeń podaży kruszcu jak np. schyłek wieku XIII i zanik wydobycia srebra, czy też nadmiar kruszcu pochodzącego z pierwszych odkryć i wypraw hiszpańskich i portugalskich), a co warunkowało stabilność wartości jak i zrównoważoną do rozwoju gospodarki podaż pieniądza.

Z czasem intensywność handlu na duże odległości uczyniły wymianę przy pomocy pieniądza kruszczowego droższą i ryzykowną. Dlatego też duży rozwój bankowości opartej na wystawionych dokumentach czyli papierowych potwierdzeniach złożonych depozytów, dowodach transakcji wymiany, zobowiązań płatniczych itp., datuje się na okres intensywnych kontaktów handlowych, politycznych, wypraw wojennych okresu późnego średniowiecza (rozkwit zakonu Templariuszy i Szpitalników finansujących i obsługujących transakcje podczas wypraw krzyżowych). Do tej pory starożytne cywilizacje Grecji i Rzymu jak również Średniowiecze preferowało wymianę gotówkową, choć notowano już początki papierowej aktywności instytucji parabankowych. Stąd intensywny rozwój banków dużych miast basenu Morza Śródziemnego (Genua, Lion, Sienna, Florencja, Wenecja).

W okresie Wielkich Odkryć Geograficznych i pojawienia się takich potęg morskich Północy jak Holandia, Anglia i Hanza, centrum bankowości przeniosło się na północ do Amsterdamu, Hamburga i Londynu. Nie bez znaczenia jest fakt, że w tym okresie zmienił się znacznie charakter gospodarki ówczesnego świata. W świecie feudalnym, gdzie własność ziemska i produkcja rolnicza były motorem i centrum aktywności gospodarczej, a handel i produkcja jedynie obsługiwały rolnictwo oraz słabo jeszcze rozwinięte miasta Średniowiecza, pojawiały się stopniowo duże centra handlowe związane z portami obsługującymi ruch towarowy zarówno z Dalekim Wschodem

(Kompania Wschodnio-Indyjska) jak i z nowymi koloniami na półkuli zachodniej.

Funkcje rozliczeniowe i depozytowe: handel dalekomorski wymagał obsługi depozytowo-rozliczeniowej, jak i kredytowej, co zapewniały powstające banki miast portowych północy, w tym bezspornie największy amsterdamski bank – Amsterdamsche Wisselbank (Amsterdam Exchange Bank).

„Ubezpieczenia”: oprócz tych dwóch najważniejszych funkcji bankowych (depozytowej i kredytowej) powstał popyt na usługi związane typowo z ryzykiem prowadzenia transakcji handlowych na duże odległości np. formy UBEZPIECZEŃ frachtów (gdyż statki nie zawsze wracały) czy też TRANSAKCJE TERMINOWE (niepewna punktualność dostaw).

Własność akcyjna i rynek akcji: zmiana charakteru ze stabilnej gospodarki rolniczej na bardziej spekulacyjną, niepewną i ryzykowną, ale mogącą przynosić dużo większe profity, powoduje konieczność operacji inwestycyjnych (udziały we wspólnych przedsięwzięciach) i powstanie nowych form własności kapitału i zasad podziału profitów. Stąd początki rynku AKCJI jako odpowiedzi na sposób upłynniania udziałów w niepewnej rzeczywistości ryzykownych przedsięwzięć.

Giełda towarowa: wraz z rozszerzaniem się rynków światowych i wzrostem ilości wymienianych towarów przy ryzyku nieterminowości dostaw jak i ryzyku samych przedsięwzięć, powstała instytucja pośrednictwa w skupie i sprzedaży towarów, a co za tym idzie sprawny system ustalanie cen. Była to GIEŁDA TOWAROWA (jak np. Amsterdam Stock Exchange), która była formą specjalizacji przy hurtowym zakupie i sprzedaży towarów. Znacznie usprawniając obrót towarami i płatnościami za nie, obniżając koszty zakupów i sprzedaży, pozwoliła jednak na spekulacje i możliwość manipulacji cenami. Mający przewagę w dostępie do informacji i możliwości wpływania na podaż i popyt, najwięksi uczestnicy ówczesnego życia bankowego mogli poprzez giełdę dodatkowo powiększać zarówno swoje udziały jak

i władzę i wpływ na życie gospodarcze.

Przy tak dużym nagromadzeniu depozytów oraz intensywnej działalności kredytowej, związanej ze znacznym ożywieniem gospodarczym tego okresu, zaistniała pokusa, by mieszając funkcję depozytową z oszczędnościowo-kredytową banki mogły udzielać kredytu bez 100% zabezpieczenia rezerw. Nie bez powodu pierwszym bankiem, który rozpoczął udzielanie pożyczek bez 100% zabezpieczenia rezerw był Bank Amsterdamu, największej metropolii handlowej ówczesnego świata.

CZYM JEST BANKOWOŚĆ CENTRALNA, KIEDY POWSTAŁY PIERWSZE INICJATYWY KREOWANIA PIENIĄDZA I KONTROLOWANIA JEGO PODAŻY?

Z Wikipedii:

- Bank centralny emituje pieniądź gotówkowy wprowadzając go do obiegu poprzez skup metali szlachetnych, walut obcych oraz w formie długu, czyli udzielając kredytów bankom komercyjnym i rządowi.
- Jest jedyną instytucją uprawnioną do emitowania znaków pieniężnych w danym państwie.
- Bank centralny jest bankiem banków i innych instytucji finansowych.
- Bank centralny świadczy usługi bankowe innym bankom (przyjmuje depozyty po tzw. stopie depozytowej oraz udziela im kredytów).
- Bank centralny realizuje również transakcje z zagranicznymi bankami centralnymi i instytucjami międzynarodowymi.
- Bank centralny jest bankiem skarbu państwa. Prowadzi rachunki instytucji państwowych.
- Utrzymuje rachunki depozytowe państwa, prowadzi kasową obsługę budżetu, obsługuje dług publiczny.

- Bank centralny formułuje cele polityki pieniężnej państwa i steruje nią za pomocą dostępnych instrumentów.
- Bank centralny utrzymuje i zarządza rezerwami dewizowymi kraju, a także prowadzi politykę kształtowania kursu waluty krajowej.
- Bank centralny nadzoruje działalność banków komercyjnych.
- Bank centralny reguluje podaż pieniądza w obiegu (poprzez np. operacje otwartego rynku i ustalanie stóp procentowych) i oddziałuje na politykę kredytową banków komercyjnych.

By zrozumieć rolę „banku banków” czyli centralnej funkcji kontroli podaży pieniądza, należy wpierw omówić, jakie funkcje posiada bank i jak doszło do powstania idei i praktyki kreowania pieniądza papierowego (fiducjarnego) przez banki.

Jak opisuje w swej książce Hansa Hermanna Hoppe, „Ekonomia i etyka własności prywatnej”, w jej rozdziale 6 i 7, pt. „Jak może istnieć pieniądz fiducjarny, albo degeneracja pieniądza i kredytu” autor przedstawia naturalną historię powstania banków z ich funkcją depozytową i kredytową.

Funkcja depozytowa to oferta usługi przechowywania pieniądza (motywowana potrzebą zabezpieczenia się na wypadek okresów dekonunktury) i rozliczeń. Banki przyjmują depozyty pieniądza towarowego i wydają tytuły do tego pieniądza w formie kwitów magazynowych lub innych substytutów pieniądza, których równoważność sprawia, że są w 100%, w każdej chwili wymienialne na pieniądz towarowy. Od depozytów nie są wypłacane odsetki, a wręcz pobierane opłaty za przechowywanie i rozliczenia. W warunkach konkurencji na rynku bankowym opłaty te są minimalizowane, tak jak to ma miejsce w każdej, niebankowej branży.

Funkcja kredytowa to pośrednictwo pomiędzy oszczędzającymi a inwestorami. Oszczędzający pożyczają bankowi pieniądze na określony czas w zamian za jego zwrot wraz z określonym

procentem. Oszczędzający nie może żądać wypłacenia depozytu w każdej chwili, rezygnuje czasowo z dysponowaniem swoich pieniędzy, otrzymując premię za „zwłokę” w formie odsetek. Bank pobierając opłatę za wydanie kredytu i otrzymując zwrot kredytu wraz z odsetkami zarabia na różnicy pomiędzy odsetkami inwestorów i oszczędzających. Cały czas jednakże ilość (wartość) pieniądza złożonego przez oszczędzających i kwoty kredytów wydanych są zrównoważone. Nie ma nadpodaży pieniądza, a otoczenie rynkowe (powszechny dostęp do usług bankowych) wymusza minimalizację kosztów kredytu i odsetek lokat.

Chossudovsky i Marshall w swej książce przypomnieli historię skutecznych prób podważenia klasycznego dogmatu bankowości ze 100% rezerwą i uznali ten moment za początek współczesnej bankowości centralnej.

Już w 1656 roku The Bank of Amsterdam złamał zasadę 100% rezerw przez co „wykreował”, jeszcze nielegalnie, pierwszy pieniądz papierowy, choć złotnicy londyńscy zaczęli udzielać pożyczek pod zastaw depozytów już w 1640 roku, a w roku 1656 Państwowy Bank Szwecji jako pierwszy legalnie używał papierów bankowych jako pożyczek nie mając na nie pokrycia w złocie.

BANK ANGLII

W odpowiedzi na rabunek depozytów bogatych londyńczyków, jakiego dokonał król Karol I potrzebując środków na wojnę domową ze Szkocją, depozytów pieniędzy w złocie, dla bezpieczeństwa złożonych (w zaufaniu do króla) w londyńskiej Tower, bogaci londyńczycy zmuszeni zostali do poszukania innego, bezpiecznego miejsca dla swych depozytów. Złotnicy londyńscy, będący przezornymi biznesmenami, zgodzili się na przechowywanie depozytów, pod warunkiem jednakże, że będą mogli wydawać kredyty pod zastaw tychże depozytów. Największym kredytobiorcą okazał się sam król Karol II, a jego pożyczki na wysoki procent (12%) miały być zwrócone poprzez podatki, płacone bezpośrednio do szkatuły londyńskich „jubilerów” (praktycznie już „bankowców”). I tak rozpoczęły swój obieg

dokumenty, noty bankowe, posiadające już funkcję pieniądza, mające pokrycie nie w złocie ale w wysoko oprocentowanym dźugu królewskim.

Dodatkowym czynnikiem sprzyjającym rozwojowi instytucji pożyczania na procent był fakt, że król William, będący siostrzeńcem Karola II, zasiadając na tronie przy wykorzystaniu holenderskich wpływów i wojska, nie omieszkął wykorzystać przykładu Banku Amsterdamu w zapewnieniu sobie środków. Zawierając pakt z parlamentem zakończył panowanie monarchii absolutnej i rozpoczął erę monarchii konstytucyjnej, a przeniesienie środka ciężkości władzy na stronę parlamentu dodatkowo sprzyjało dokończeniu przemian ustawowych. Kolejno pożyczkobiorcami stawali się bogaci londyńczycy, i tak, mimo początkowego oporu króla i „jubilerów”, uregulowania prawne z roku 1694 ostatecznie doprowadziły do utworzenia Banku Anglii. Powstanie państwowego Banku Anglii było kompromisem w ryzykownych relacjach pomiędzy bankami a zawsze potrzebującym pieniędzy królem. Do pewnego stopnia był on zabezpieczeniem dla bankierów przed ryzykiem niewypłacalności króla, jak również zabezpieczał króla przed obstrukcją banków, jak miało to już miejsce w czasach Karola I. Mając początkowo jedynie częściowy monopol na kreowanie pieniądza, z czasem Bank Anglii stał się jedynym mogącym pożyczać innym bankom, przez co stał się główną instytucją, zapewniającą podaż zarówno waluty jak i kredytu na rynku finansowym.

BANK FRANCJI

Brak podobnych rozwiązań w dobie Ludwika XVI, króla Francji stał się przyczyną krwawych wydarzeń Rewolucji Francuskiej. Gdy podaż papierowego pieniądza w formie kredytu i dźugu stała się już zwykłą bankową praktyką w ciągle jeszcze rozdrobnionym świecie banków. to oparte na nim pożyczki mogły finansować odziedziczone po przodkach absolutystyczne ambicje francuskiego władcy. Mimo sukcesów francuskiego merkantylnizmu, w dobie rozkwitu z okresu Wielkich Odkryć Geograficznych, rozwoju handlu światowego z nowo powstałymi koloniami,

otwarcia się rynków i rozwoju manufaktur, w 1788 roku monarcha francuski był już bankrutem. Zmuszony pożyczać pieniądze na kosztowne wojny z Anglią, podnosząc podatki na spłaty tego zadłużenia doprowadził do powstania dużych napięć i niezadowolenia mieszkańców Paryża. Stając się niewygodnym dłużnikiem doprowadził do sprowokowanych obstrukcją kredytową bankierów (z dużym w tym udziałem intryg angielskich) opóźnień w dostawie zboża. Głód i wcześniejsze niezadowolenie zamieniło się w rozruchy rewolucyjne. I tak po raz kolejny interes bankierów i intrygi międzypaństwowe stały się przyczyną i motorem historii. Jednakże narastający terror nowej władzy, rosnąca przemoc, wojny wewnętrzne i zewnętrzne powodowały niestabilność i niepewność, która w żaden sposób nie sprzyjała interesom bankierów i rozwojowi gospodarki. Stało się to bodźcem do próby opanowania chaosu i postawiono na pewnego generała z rewolucyjnej armii. Bankierzy zaufali Napoleonowi, że przywróci porządek, stabilność i zabezpieczy interesy banków nowym prawem. I tak w 1800 roku powstał Bank Francji, prywatny bank centralny, z nadrzędną nad nim władzą bankierów-właścicieli. I ponownie ambicje wyemancypowanego władcy, twierdzącego, że Bank Francji jest bardziej własnością Cesarza niż bankierów-udziałowców, doprowadziły do odwrócenia się sympatii nowo tworzącego się imperium bankowego i ponownej zmiany władzy w roku 1815.

Przykłady Banku Anglii i Francji dobrze ilustrują pewne prawidłowości, które już na stałe weszły do repertuaru jaki serwuje nam historia:

- Wiemy, że interes banków może kształtować historię państw społeczeństw.
- Wiemy, że banki mogą mieć duży wpływ na władzę, co zapewnia im dominację i bogactwo.
- Wiemy, że powiązanie interesów banków z władzą powoduje gromadzenie bogactwa i tejże władzy w rękach nielicznych kosztem wielu.

- Dowiemy się, że gromadzenie władzy i bogactwa w rękach nielicznych powoduje pojawienie klanów bankowych.

NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA W HISTORII BANKOWOŚCI

Z Wikipedii:

- Banki Florencji – np. Medyceusze.
- 1100–1300 – Zakon Templariuszy pierwszy bank o zasięgu europejskim i obejmujący Bliski Wschód.
- 1602 – Pierwsza inicjatywa będąca własnością akcyjną (joint-stock company), Holenderska Kampania Wschodnioindyjska oraz pierwsza giełda towarowa Amsterdamska Giełda Towarowa (Amsterdam Stock Exchange).
- 1609 – Bank Amsterdamu (Amsterdamsche Wisselbank – Amsterdam Exchange Bank).
- 1694 – Centralny Bank Anglii (Bank of England).
- 1695 – Bank Szkocji (Bank of Scotland).
- 1717 – Szef Królewskiej Mennicy Isaac Newton ustanawia nowe regulacje pomiędzy złotem i srebrem usuwając srebro z rynku brytyjskiego i wprowadzając standard złota (gold standard).
- 1791 – First Bank of the United States prowadzony przez Kongres USA (na 20 lat).
- 1800 – Rodzina Rothschildów buduje europejską potęgę bankową.
- 1862 – Finansowanie wojny secesyjnej za Abrahama Lincolna ustanawia legalną walutę papierową, tzw. „zielone”.
- 1874 – Specie Payment Resumption Act powoduje uwolnienie papierowego pieniądza USA („greenbacks”) od konieczności pokrycia w złocie, w 1879.

- 1913 – Federal Reserve Act powołuje Federal Reserve System (Bank Rezerw Federalnych), centralny bank USA, mający gwarancję na emisję pieniądza papierowego.
 - 1930–1933 – W wyniku działalności na Wall Street w 1929 nastąpiło bankructwo 9000 banków w USA z powodu gwałtownego spadku podaży pieniądza.
 - 1933 – Executive Order 6102 podpisana przez Prezydenta Franklina D. Roosevelta zakazuje za wyjątkiem małych ilości wymiany papierowych pieniędzy na złoto dla obywateli USA (pozostawiając tą możliwość dla podmiotów zagranicznych), powodując w praktyce niewymienialność dolara na złoto dla Amerykanów.
 - 1944 – powstanie tzw. Systemu z Bretton Woods wraz z Międzynarodowy Bankiem Odbudowy i Rozwoju oraz Międzynarodowym Funduszem Walutowym, porozumienie międzynarodowe w celu utrzymania stabilnych kursów wymiany walut.
 - 1971 – Nixon Shock czyli seria regulacji prawnych za Richarda Nixona likwidująca wymienialność dolara na złoto również dla firm zagranicznych. Doprowadziło to do utworzenia tzw. Systemu Bretton Woods w regulacji handlowych bilansów międzypaństwowych.
 - 1986 – „Big Bang” (deregulacja rynku londyńskiego) odbudowująca pozycję Londynu jako centrum światowej bankowości.
- 2008 – załamanie finansowe Washington Mutual – największe załamanie finansowego rynku światowego.

CIĄG DALSZY NASTĄPI

Autor: Jerzy Mędoń

Tytuł oryginału: „Bankowość Centralna na tle współczesnych kryzysów ekonomicznych – 1”

Źródło: FreeAmericaToday.pl

Nadesłano do „Wolnych Mediów”

BIBLIOGRAFIA

1. Michel Chossudovsky' i Andrew Gavin Marshall, „The Global Economic Crisis, The Great Depression of the XXI Century”, Global Research Publishers, 2010
2. Murray N. Rothbard, „Tajniki Bankowości”, Fijor Publishing, 2007
3. Hans Hermann Hoppe „Ekonomia i etyka własności prywatnej”, Fijor Publishing, 2011
4. O „kryzysie” finansowym, jego źródłach – monetarne przyczyny współczesnych kryzysów ekonomicznych
http://www.infowars.pl/joomla15/index.php?option=com_content&view=article&id=2144
5. „Pieniądze jako dług” („Money as Debt”) – film, napisy polskie
http://www.infowars.pl/conspiracy_bank_mad.html
6. Chiny modelem państwa przyszłości wg Sorosa: „Chiny Zazdrością Świata”
http://www.infowars.pl/joomla15/index.php?option=com_content&view=article&id=1692
7. System bankowy a sytuacja w Europie
http://www.infowars.pl/joomla15/index.php?option=com_content&view=article&id=835
8. Zniszcz JP Morgana – kup srebro
http://www.infowars.pl/joomla15/index.php?option=com_content&view=article&id=731